

USKO JA RUKOUS RY

c/o Juha Leinonen
Iso Roobertinkatu 35-37 A 14
00120 HELSINKI

Lausunto

SMDno-2016-1629

13.3.2018

Sisäministeriön kirjaamo
kirjaamo@intermin.fi

Tiedoksi: Sisäministeriön poliisiosaston lainsäädäntöyksikkö
lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

Viite: Sisäministeriön diaarinumero SMDno-2016-1629
Lausuntopyyntö rahankeräyslainsäädännöstä 17.1.2018

LAUSUNTO RAHANKERÄYSLAIN UUDISTUKSESTA

Taustaa. Usko ja rukous ry:n (“Yhdistys”, rek. nro. 217.394) tarkoituksena on klassisen kristinuskon ja ekumenian hengessä tukea ja edistää tietoverkoissa hengellistä elämää sekä uskonnollista, ekumeenista ja teologista keskustelua, teologisen tutkimuksen popularisointia ynnä teologista tutkimusta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys ylläpitää verkkosivustoa, jossa on keskustelualue.

Lausunto. Yhdistys on pieni ja toteuttaa tehtävänsä hyvin pienellä budjetilla. Yhdistyksen tarkoituksen mukaisen keskustelualueen ylläpitämisen minimitason saavuttaminen ei vaadi suurta investointia. Yhdistyksen mahdollisesti järjestämien keräysten arvioitu tuotto on alle tuhat euroa, ehkä jopa vain muutamia satoja euroja. Tämän vuoksi on keskeistä, että:

- rahankeräys voidaan toteuttaa mahdollisimman pienellä vaivalla
- rahankeräys saadaan toteuttaa Internetissä

Näiden päähuomioiden lisäksi Yhdistys tahtoo nostaa erikseen esille seuraavat kohdat lakiehdotuksesta ja sen perusteluista:

Lakiehdotuksen 1 §:n 3. momentin kohdan 1 perusteluissa todetaan naapuriavun osalta, että sitä ei olisi mahdollista toteuttaa niin, että vetoamus julkaistaisiin “lehdessä, internetissä, julkisilla ilmoitustauluilla tai muissa medioissa”. Tosiasiallisesti Internetin keskusteluyhteisö voi muodostaa läheisen piirin, jossa muodostuu läheisiä henkilöllisiä suhteita. Tämän vuoksi perusteluissa todettu rajaus on Internetin suhteen ongelmallinen. Yhdistys ei esitä muutosta lakitekstiin, mutta toivoo, että lain perusteluissa huomioidaan Internetin yhteisöllisyyteen ja lähipiireihin aiheuttama muutos.

Lakiehdotuksen 1 §:n 3. momentin kohdan 6 suhteen Yhdistys huomauttaa, että tässä kohdassa olisi syytä mahdollistaa toiminnan tarkoituksen tukemiseksi järjestettävä rahalahjoitusten keräys myös Internetissä (esimerkiksi videopuheluilla tai ns. live-streamauksen yhteydessä) tapahtuvassa yleisölle avoimessa maksuttomassa tilaisuudessa. Tämän vuoksi Yhdistys ehdottaa, että lopussa oleva maininta sisätiloista poistetaan, ja kohta muutetaan seuraavaan muotoon:

6) Suomessa rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön järjestämään yleisölle avoimeen maksuttomaan tilaisuuteen osallistuvien keskuudessa järjestettävä yhdistyksen tai säätiön toiminnan tarkoituksen tukemiseksi järjestettävä rahalahjoitusten keräys,

Lakiehdotuksen 2 §:n kohdassa 2 todetaan, että yleisöllä tarkoitetaan “ennalta rajoittamatonta ja määrittelemätöntä joukkoa henkilöitä”. Yhdistys pitää kiitettävänä sitä, että lakiehdotuksen perusteluissa on erikseen mainittu, että “[y]leisöön vetoamisesta ei olisi myöskään kysymys

tilanteessa, jossa yhdistys vetoaisi omiin jäseniinsä keräyksen järjestämiseksi”. Tahdomme kuitenkin nostaa esille tietyn epämääräisyyden. Esimerkiksi Yhdistyksen ylläpitämällä keskustelufoorumilla on kaikille (myös kirjautumattomille käyttäjille) näkyviä alueita sekä vain rekisteröityneille käyttäjille näkyviä alueita. Rekisteröityminen on mahdollista yleisölle, eikä sitä ole ennalta rajoitettu. Yhdistyksen näkökulmasta tällainen rekisteröityminen, vaikka se on kaikille avointa ja rajaamatonta, toteuttaa rajaavan toimenpiteen, jonka seurauksena syntyneitä rekisteröityneiden käyttäjien joukkoa ei voida pitää lain määritelmän mukaisena yleisönä. Tämän vuoksi vain rekisteröityneille käyttäjille näkyvä vetoamus ei Yhdistyksen tulkinnan mukaan ole yleisöön vetoamista. Yhdistys toivoo, että lain perusteluihin tehtäisiin tällaisesta tilanteesta merkintä. Vastaavasti Yhdistys katsoo, että erilaisten järjestöjen toimipisteissä ilmoitustauluilla olevia vetoamuksia tulee myös pitää rajatulle joukolle suunnattuna, mikäli tilaa ei ole tarkoitettu yleisön avoimeen käyttöön. Lisäksi Yhdistys on sitä mieltä, että kaikkien yhdistysten ja säätiöiden tulee rahankeräyslain estämättä saada ilmoittaa pankkiyhteytensä ja sääntöjen mukainen mahdollisuutensa ottaa vastaan lahjoituksia omilla Internet-sivuillaan, eikä tätä ole pidettävä yleisöön veotamisena.

Lakiehdotuksen 6 §:n osalta Yhdistys pitää määrittelyä *hyvän tavan vastaisuudesta* ongelmallisena. Kohdan perusteluissa todetaan, että “[h]yvän tavan vastaisena rahankeräyksenä voitaisiin pitää esimerkiksi keräystä, jonka tarkoitus loukkaa ihmisarvoa tai uskonnollista vakaumusta tai keräystä, jonka tarkoitus on syrjivä”. Usko ja rukous ry:n ylläpitämällä Internet-keskustelufoorumilla keskustellaan uskonnollisista asioista tietystä näkökulmasta (“klassinen kristinusko ja ekumenia”). Näkökulma ei ole kaikkien jakama, ja joidenkin mielestä tällainen keskustelu voi loukata heidän uskonnollista vakaumustaan. Tiedostamme myös, että Internetissä on (ja voi olla) muistakin näkökulmista toimivia keskustelualueita, esimerkiksi Vapaa-ajattelijain liitto ry:n järjestämänä, joita voisi pitää klassisen kristinuskon näkökulmasta uskonnollista vakaumusta loukkaavana. Emme näe myöskään mahdottomana, että joku esittäisi klassisen kristinuskon nimissä lausutun konservatiivisen kannan esittämisen keskustelussa syrjiväksi toiminnaksi. Tämän vuoksi pidämme välttämättömänä, että epämääräisellä maininnalla hyvästä tavasta ei estetä uskonnon tai uskonnollisen keskustelun parissa toimivia yleishyödyllisiä yhdistyksiä keräämästä rahaa toimintaansa. Tämän vuoksi ehdotamme, että lain 6 § 2. momentti kuuluisi seuraavasti:

“Rahankeräystä ei saa järjestää yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavan tai lainvastaisen toiminnan rahoittamiseksi, eikä toimintaan, joka loukkaa ihmisarvoa.”

Lakiehdotuksen 7§:n osalta yhdistys pitää kohtaa 4 epäselvästi muotoiltuna. Kohdan perusteluissa todetaan, että “[k]annatusjäsenten hankinta siten, että kannatusjäsenyyteen ei liity yhdistyksen säännöissä yksilöityjä oikeuksia ja velvollisuuksia, ei ole jäsenhankintaan rinnastettavaa toimintaa, vaan sitä on pidettävä luvanvaraisena rahankeräyksenä”. Usko ja rukous ry pitää tärkeänä, että yhdistykset voivat jatkossakin hankkia kannatusjäseniä jäsenhankintana siten, että kannatusjäsenillä on (yhdistyksen säännöissä todetusti) ainoastaan velvollisuus tukea yhdistyksen toimintaa jäsenmaksulla. Tällaiseen kannatusjäsenyyteen liittyvää jäsenhankintaa ei tule pitää rahankeräyksenä.

Lakiehdotuksen 7 §:n osalta yhdistys tahtoo painottaa kohdan 5 suhteen sitä, että mainitun keräystunnuksen on saatava olla myöskin digitaalinen, esimerkiksi keskustelupalstalla käyttäjätunnuksen yhteyteen laitettava merkki tai tunnus. Perusteluissa mainitaan, että keräystunnuksella ei tarkoiteta muistolaatan kaltaista merkintää; tosiasiallisesti käyttäjätunnuksen yhteydessä näkyvä digitaalinen merkki kuitenkin vertautuu sekä muistolaattaan että pinssiin. Pidämme hyvänä, joskaan emme välttämättömänä, että keräykseen osallistumisesta voi antaa mainitun kaltaisen tunnuksen.

Usko ja rukous ry:n puolesta,

JUHA LEINONEN
Juha Leinonen
puheenjohtaja